

EUROOPAN PARLAMENTTI

2004

2009

Istuntoasiakirja

LOPULLINEN
A6-0144/2005

11.5.2005

MIETINTÖ

perusoikeuksien edistämisestä ja suojelusta: kansallisten ja yhteisön toimielinten rooli, perusoikeusvirasto mukaan lukien (2005/2007(INI))

Kansalaisvapauksien sekä oikeus- ja sisäasioiden valiokunta

Esittelijä: Kinga Gál

SISÄLTÖ

	Sivu
EUROOPAN PARLAMENTIN PÄÄTÖSLAUSELMAESITYS	3
PERUSTELUT	12
ULKOASIAINVALIOKUNNAN LAUSUNTO.....	16
KULTTUURI- JA KOULUTUSVALIOKUNNAN LAUSUNTO	19
PERUSSOPIMUS-, TYÖJÄRJESTYS- JA TOIMIELINASIOIDEN VALIOKUNNAN LAUSUNTO	22
ASIAN KÄSITTELY	25

EUROOPAN PARLAMENTIN PÄÄTÖSLAUSELMAESITYS

perusoikeuksien edistämisestä ja suojelusta: kansallisten ja yhteisön toimielinten rooli, perusoikeusvirasto mukaan lukien (2005/2007(INI))

Euroopan parlamentti, joka

- ottaa huomioon valtioiden ja hallitusten päämiesten 29. lokakuuta 2004 allekirjoittaman sopimuksen perustuslaista, jonka toiseen osaan sisältyy Euroopan unionin perusoikeuskirja,
- ottaa huomioon Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 6 ja 7 artiklan ja perustuslain I-2 ja I-9 artiklan,
- ottaa huomioon Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 13 artiklan,
- ottaa huomioon Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen ja Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen päätökset,
- ottaa huomioon komission tiedonannon "Perusoikeusvirasto – Julkinen kuulemisasiakirja" (KOM(2004)0693),
- ottaa huomioon jäsenvaltioiden edustajien 12.–13. joulukuuta 2003 pidetyssä Brysselin Eurooppa-neuvostossa tekemän päätöksen, jossa korostettiin ihmisoikeuksia koskevien tietojen keruun ja analysoinnin merkitystä EU:n tämän alan politiikan määrittämiseksi, olemassa olevan Euroopan rasmin ja muukalaisvihan seurantakeskuksen kehittämiseksi ja sen toimivaltuuksien laajentamiseksi siten, että siitä tulee ihmisoikeusvirasto,
- ottaa huomioon kansalaisvapauksien sekä oikeus- ja sisäasioiden valiokunnan aloitteesta 25.–26. huhtikuuta pidetyn julkisen seminaarin ("Promoting EU fundamental rights policy: from words to deeds or how to make rights a reality?") tulokset,
- ottaa huomioon 20. huhtikuuta 2004 antamansa päätöslauselman komission tiedonannosta "Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 7 artikla: unionin perusarvojen kunnioittaminen ja edistäminen"¹,
- ottaa huomioon 28. huhtikuuta 2005 antamansa päätöslauselman vuosittaisesta ihmisoikeusraportista 2004 sekä Euroopan unionin ihmisoikeuspolitiikasta²
- ottaa huomioon työjärjestyksen 45 artiklan,
- ottaa huomioon kansalaisvapauksien sekä oikeus- ja sisäasioiden valiokunnan mietinnön ja ulkoasiainvaliokunnan, kehitysyhteistyövaliokunnan ja perussopimus-, työjärjestys- ja toimielinasioiden valiokunnan lausunnot (A6-0144/2005),

¹ Hyväksytyt tekstit, P5_TA(2004)0309.

² Hyväksytyt tekstit, P6_TA_PROV(2005)0150.

EU:n perustuslaillisesta kehiksestä uutta pontta perusoikeuksille

1. katsoo, että perusoikeuksien tehokas suojele ja edistäminen on Euroopan demokratian perusta ja oleellinen ehto sille, että Euroopan unioni voi lujittaa vapauten, turvallisuuteen ja oikeuteen perustuvaa aluetta;
2. huomauttaa, että perusoikeuskirjan sisällyttäminen perustuslakiin ja EU:n tuleva liittyminen Euroopan ihmisoikeussopimukseen tuovat mukanaan perusteellisia muutoksia ja lisäävät huomattavasti unionin velvoitteita varmistaa, että perusoikeuksia edistetään aktiivisesti kaikilla politiikan aloilla;
3. katsoo, että Euroopan unioni on vakiintumassa yhä enemmän yhteiset arvot omaavaksi poliittiseksi yhteisöksi ja laajentamassa entisestään alkuperäistä tavoitettaan, joka oli selkeästi markkinapainotteinen;
4. katsoo, että nyt jo useat unionin tavoitteet, kuten vapauten, turvallisuuteen ja oikeuteen perustuvan alueen kehittämiseen, syrjinnän torjuntaan, avoimuuden edistämiseen ja tietojen suojelele varmistamiseen liittyvät tavoitteet, ovat erottamaton osa perusoikeuksien edistämistä;
5. panee merkille unionin toimivallan lisääntymisen synnyttämän tarpeen puolustaa ja valvoa tarkkaan perusoikeuksien ja yksilönvapauksien toteutumista ja sen, että terrorismin uudet muodot ovat lisänneet entisestään tarvetta varmistaa kollektiivinen turvallisuus; katsoo siksi, että yksilönvapauksien ja kollektiivisen turvallisuuden välinen tasapaino on saavutettava tarkoituksenmukaisilla toimintatavoilla, jotta nämä kaksi tavoitetta olisivat yhteensopivia;
6. pitää välttämättömänä panna täytäntöön perustamissopimuksissa ja tulevassa perustuslaissa julistetut arvot;
7. panee merkille, että avoimuus on demokraattinen periaate, joka on oleellisen tärkeä unionin ja sen kansalaisten, yhteisön tuomiovallan ja lainsäädäntövallan, EU:n ja sen jäsenvaltioiden sekä EU:n ja Euroopan neuvoston välisissä suhteissa;
8. panee merkille, että unionilla ja jäsenvaltioilla on yhteistä toimivaltaa ihmisoikeusasioissa ja että siksi niiden on kunnioitettava ihmisoikeuksia ja perusvapauksia aloilla, joilla ne ovat toissijaisuusperiaatteen mukaisesti toimivaltaisia ottaen huomioon edellä mainittu 20. huhtikuuta 2004 annettu päätöslauselma; kehottaa komissiota ryhtymään toimiin kaiken tarvittavan yhteistyön ja avunannon varmistamiseksi jo ennen rikkomismenettelyn käynnistämistä, jotta jäsenvaltiot voisivat ratkaista mahdolliset yhteisön lainsäädännön ja unionin toimien täytäntöönpanoon liittyvät ongelmat; pitää tietynasteista avoimuutta ehdottoman tärkeänä, kun perusoikeuksiin liittyviä unionin toimia saatetaan osaksi kansallista lainsäädäntöä;

Kohti EU:n perusoikeuspolitiikkaa

9. pitää myönteisenä, että sopimus perustuslaista allekirjoitettiin, siltä osin kuin se tekee tuomioistuimesta täysin toimivaltaisen vapauten, turvallisuuteen ja oikeuteen perustuvan alueen, Euroopan ihmisoikeussopimukseen liittymisen, perusoikeuskirjan perustuslakiin

sisällyttämisen ja Euroopan parlamentin roolia voimistavan yhteispäätösmenettelyn käytön lisäämisen suhteen;

10. katsoo, että perusoikeuksien toteutuminen on unionin kaikkien alojen politiikan päämäärä; toteaa, että siksi EU:n toimielinten olisi aktiivisesti edistettävä ja suojeltava perusoikeuksia ja otettava ne ja niiden merkityksellisyys kaikilla aloilla täysimääräisesti huomioon lainsäädännön valmistelun ja hyväksymisen yhteydessä;
11. pitää poliittisesti erittäin tärkeänä, että perusoikeuksien edistäminen on yksi päämäärä yhteisön ja unionin säännöstöä yksinkertaistettaessa ja uudelleen järjestettäessä; vaatii, että kaikkiin uusiin toimintalinjoihin, lainsäädäntöehdotuksiin ja ohjelmiin sisällytetään perusoikeuksien kunnioittamista koskeva vaikutustenarviointi; katsoo, että tämä arviointi olisi sisällytettävä ehdotuksen perusteluihin;
12. pitää myönteisenä "perusoikeuksia, syrjinnän torjuntaa ja yhtäläistä kohtelua" käsittelevän komissaariryhmän asettamista; kehottaa komissiota ja etenkin perusoikeuksista vastaavia komission jäseniä kehittämään kattavan ja johdonmukaisen strategian, jolla varmistetaan, että perusoikeuksia kunnioitetaan unionin toimintalinjoissa kaikilla eri aloilla;
13. katsoo, että yhteisöjen tuomioistuimella on ollut ratkaiseva rooli siinä, että yhteisöstä ja unionista on tullut "yhteisö" ja oikeuksien unioni, ja että tämä on saavutettu muun muassa kansallisten ja yhteisön tuomareiden hedelmällisellä vuoropuhelulla perussopimusten yhteisöjen tuomioistuimelle antaman ennakkopäätöstehtävän puitteissa; tukee Eurooppa-neuvoston Haagin ohjelmassa tekemää ehdotusta vahvistaa jäsenvaltioiden ylimpien tuomioistuinten välistä vuoropuhelua ja katsoo, että tällaiset aloitteet paitsi osoittavat ylimpien tuomioistuinten tahtoa jakaa kokemuksiaan, myös luovat perustaa eurooppalaiselle oikeusjärjestykselle, jonka vaikuttimena on yhteinen päämäärä suojella perusoikeuksia;
14. muistuttaa, että jäsenvaltioilla ja unionin toimielimillä on laillisuuden varmistamiseksi yhteisöjen tuomioistuimessa etuoikeutettu kanneoikeus, ja katsoo, että parlamentin olisi tätä keinoa käyttäen puolustettava kansalaisten oikeuksia, silloin kun joku unionin säädös uhkaa olla perusoikeuksien vastainen;
15. pahoittelee, että unionin ja yhteisön lainsäädännön täytäntöönpanon yhteydessä jäsenvaltiot ovat yhä vastahakoisempia vastavuoroiseen tunnustamiseen ja vetoavat riittämättömään perusoikeuksien suojelun tasoon muissa jäsenvaltioissa; palauttaa tältä osin mieliin yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännön¹ ja kehottaa niiden jäsenvaltioiden viranomaisia, joille vaatimus on esitetty, esittämään täsmällisiä seikkoja vastahakoisuuden perustelemiseksi sekä vaatimuksen esittäneiden jäsenvaltioiden viranomaisia esittämään mahdollisesti tarvittavat selvennykset;

Yhteistyö kansallisten ihmisoikeustoimielinten ja kansallisten parlamenttien kanssa

16. panee merkille, että etenkin YK:n "Pariisin periaatteisiin" viitaten eräissä jäsenvaltioissa on perustettu kansallisia toimielimiä, joiden tehtävänä on suojata ja edistää perusoikeuksia; vaatii muita jäsenvaltioita myös ryhtymään toimiin ja antamaan

¹ Yhdistetyt asiat C-187/01 ja C-385/01 Gözütok ja Brügger (2003) Kok. I-1345.

kansallisille komiteoille ja instituuteille riittävät taloudelliset resurssit ottaen huomioon muun muassa, että näiden elinten yhtenä tehtävänä on tarkastella uudelleen hallitusten ihmisoikeuspolitiikkaa puutteiden ehkäisemiseksi ja parannusten ehdottamiseksi, sillä ongelmien estäminen on tehokkaampaa kuin ongelmien ratkaiseminen;

17. tukee perusoikeuksia koskevan vuoropuhelun perustamista jäsenvaltioiden kansallisten parlamenttien kanssa;
18. katsoo, että tietojen keruu on etusijalla, kuten myös metodologinen työ tietojen vertailemiseksi ja analysoimiseksi; katsoo, että kansalliset toimielimet ovat tässä asiassa ratkaisevassa asemassa;
19. on edelleen vakuuttunut, että perusoikeuksien suojelu on tehokkaampaa kansalaisten ollessa itse tietoisia oikeuksistaan ja pystyessä vaatimaan niiden suojelua niin aikaisin, ettei oikeustoimiin tarvitse ryhtyä, minkä vuoksi heidän olisi voitava osallistua päätösten muotoiluun ja täytäntöönpanoon; katsoo, että tästä näkökulmasta kansallisten perusoikeuskomiteoiden ja -instituuttien perustaminen voi antaa kansalaisjärjestöille mahdollisuuden muodostaa näkökantansa selvemmin ja kohdentaa paremmin laittomana pidettyä kohtelua koskevat ilmiäntonsa ja toimenpidepyyntönsä; toistaa näkemyksensä uudelleen, että kansallisten valtiollisten ja valtioista riippumattomien järjestöjen olisi vaihdettava parhaita käytäntöjä ihmisoikeuksien alalla;
20. katsoo, että komission olisi kiinnitettävä huomiota joissain unionin jäsenvaltioissa toistuviin ja jatkuviin ihmisoikeuksien – etenkin kansalaisoikeuksien, kuten aktiivinen ja passiivinen oikeus osallistua vaalimenettelyihin – loukkauksiin, jotka Euroopan neuvoston ihmisoikeusvaltuutettu Alvaro Gil-Robles on tuonut esiin;

Perusoikeuksien suojelun heijastuminen unionin ulkopuolelle

21. katsoo, että perusoikeuksien yleismaailmallisen ja jakamattoman luonteen on kannustettava Euroopan unionia ja sen jäsenvaltioita edistämään näiden oikeuksien heijastumista suhteissa kolmansiin maihin, ottaen huomioon etenkin kolmansien maiden kanssa solmittavat assosiaatiosopimukset, ja kansainvälisiin järjestöihin, kuten Yhdistyneet kansakunnat, joka on käynnistänyt uudistusprosessin, jossa perusoikeuksien suojelulla on erityinen sijansa; korostaa, että Euroopan unionin olisi yhteisönä osallistuttava aktiivisesti uudistuksen täytäntöönpanoon ja vahvistettava entisestään ulkoista toimintaansa tällä alalla sekä osallistuttava Yhdistyneiden kansakuntien raportin tekemiseen asiasta;
22. ehdottaa – 25. huhtikuuta 2002 komission tiedonannosta neuvostolle ja Euroopan parlamentille Euroopan unionin tehtävästä ihmisoikeuksien ja demokratisoitumisen edistämiseksi kolmansissa maissa antamansa päätöslauselman¹ mukaisesti – sellaisten toimielinten välisten käytännesääntöjen laatimista, joilla pyritään saamaan demokratisointia ja ihmisoikeuksia koskeva unionin ulkoinen toiminta entistä johdonmukaisemmaksi ja tasapuolisemmaksi; katsoo, että käytännesääntöjä olisi sovellettava unionin ja niiden yli 120 valtion välisiin suhteisiin, joihin sovelletaan

¹ Parlamentin hyväksymät tekstit P5_TA(2002)0204.

nykyään demokratialauseketta kaikenlaisten niitä yhdistävien sopimusten olennaisena osana;

23. kehottaa komissiota laatimaan ja esittämään parlamentille virastoa koskevan kannanottonsa yhteydessä seikkaperäisen selvityksen tarpeesta luoda vastaava (komission sisäinen tai ulkopuolinen) organisaatio, jonka tehtävänä on hankkia olennaista tietoa ihmisoikeuksista ja demokratiasta maissa, jotka eivät kuulu tämän viraston toiminnan piiriin;

Yhteistyö kansainvälisten ihmisoikeusjärjestöjen kanssa

24. palauttaa mieliin, että Euroopan neuvoston monilla seurantamekanismeilla ja ihmisoikeusalan elimillä on merkittävä asema; vaatii, että EU:n toimielimet ja virasto käyttävät hyväkseen näitä kokemuksia, ottavat nämä mekanismit huomioon ja nivovat ne toisiinsa verkostona työskentelyä varten sekä käyttävät Euroopan neuvoston kehittämiä normeja ja muita sen toiminnan merkittäviä tuloksia; on varma, että tämä yhteistyö ei saa johtaa EU:n normien heikentymiseen;
25. katsoo, että yhteistyön käytännön muotoja olisi selvitettävä ja että virastoa koskevassa komission tulevassa lainsäädäntöehdotuksessa olisi oltava konkreettisia ehdotuksia, mukaan lukien täsmälliset selvennykset viraston ja muiden virastojen (Euroopan rasismien ja muukalaisvihan seurantakeskus, Euroopan tasa-arvoinstituutti) toimivallasta sekä rakenteellinen yhteys Euroopan neuvoston ja tulevan perusoikeusviraston välillä, jotta päällekkäisyyksiä vältettäisiin ja jotta virastolle annettaisiin kaikki tarvittavat tiedot ja varmistettaisiin sen tehokkuus;

Virasto EU:n ihmisoikeuspolitiikan toiminnallisena välineenä

26. huomauttaa, että viraston perustamisella pitäisi olla jäsenvaltioiden keskinäistä luottamusta lisäävä vaikutus ja sen olisi taattava Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 6 ja 7 artiklan mukaisten periaatteiden jatkuva valvonta, ja katsoo, että viraston olisi toimitettava kaikki tarvittavat tiedot, joiden avulla voidaan kehittää unionin lainsäädäntötoimintaa, valvontatehtävää ja perusoikeuksia koskevaa valistustyötä;
27. vaatii, että virastolle annetaan vahvat toimivaltuudet seurata perusoikeuskirjan täytäntöönpanon kehitystä Euroopan unionissa ja ehdokasvaltioissa; katsoo, että viraston on voitava seurata tilannetta myös kolmansissa maissa, jos ne ovat osallisina unioniin vaikuttavissa ihmisoikeuskysymyksissä, esimerkiksi tapauksissa, joissa epäillään demokratialausekkeen loukkauksia;
28. katsoo, että perusoikeusvirastolla on oltava erityisasema EU:n virastojen joukossa; uskoo, että viraston legitimiys tehostuu, jos Euroopan parlamentti nimittää sen hallintoelimet ja jos se on vastuussa Euroopan parlamentille ja raportoi asiasta vastaaville parlamentin valiokunnille; on vakuuttunut, että yksi viraston ja unionin toimielinten välisen hyvän vuorovaikutuksen edellytyksistä on viraston riippumattomuus ja uskottavuus;
29. pitää oleellisen tärkeänä, että virasto voidaan kokea kaikin tavoin täysin riippumattomaksi; painottaa, että sillä on oltava riittävästi henkilökuntaa ja budjettivaroja

kunnianhimoisen mandaattinsa hoitamiseksi ja että sen henkilöstön on oltava erittäin ammattitaitoista ja tieteellisesti asiantuntevaa sekä ehdottoman nuhteetonta ja luotettavaa;

30. katsoo, että viraston tärkeimpien elinten jäsenenä on oltava jäsenvaltioiden arvostetuimpia riippumattomia asiantuntijoita (mahdollisesti myös valtiosääntötuomioistuinten jäseniä) ja korkean tason edustajia EU:n toimielimistä, Euroopan neuvostosta ja kansainvälisistä kansalaisjärjestöistä; korostaa, että sen johtajan on oltava Euroopan parlamentin nimittämä, ihmisoikeusalalla erittäin ansioitunut henkilö;
31. katsoo, että suurin osa tähän päätöslauselmaan¹ sisältyvistä suosituksista on sellaisia, että niillä pyritään takaamaan tietojen keruu, analysointi ja käsittely, jotta voidaan arvioida ihmisoikeuksien suojelun vaikutusta yhteisön ja unionin käyttäessä toimivaltaansa; katsoo, että niillä pyritään myös parantamaan hallinnollisia ja lainsäädäntömenettelyjä koskevia järjestelyjä ja että ne perustuvat oikeudellisesti erityisesti syrjinnän torjuntaa (EY:n perustamissopimuksen 13 artikla), vapaata liikkumista (EY:n perustamissopimuksen 18 artikla), turvapaikkaoikeutta (EY:n perustamissopimuksen 63 artikla), oikeudellista yhteistyötä yksityisoikeudellisissa asioissa (EY:n perustamissopimuksen 65 artikla), tietosuojaa (EY:n perustamissopimuksen 286 artikla) ja avoimuutta (EY:n perustamissopimuksen 255 artikla) koskeviin toimiin;
32. katsoo myös, että säädös, jolla määritellään tietojen keruun tehtävä, voi samalla olla oikeusperusta perusoikeuksien viraston luomiselle, jonka tehtävänä on täydentää toimielimiä tässä päätöslauselmassa käsitellyillä aloilla; katsoo, että näissä olosuhteissa olisi sovellettava yhteispäätösmenettelyä Euroopan parlamentin ja neuvoston välillä, siten että neuvostossa tehdään päätös määräenemmistöllä;
33. kehottaa komissiota esittämään EY:n perustamissopimuksen 97 artiklan mukaisesti lainsäädäntöehdotuksen edellä annettujen ohjeiden perusteella etenkin niillä unionin politiikan osa-alueilla, joilla Euroopan parlamentti osallistuu lainsäädäntötyöhön; katsoo, että pääasiallisena lainsäädäntöperustana olisi oltava EY:n perustamissopimuksen 13 artikla, jonka kautta estetään syrjintää ja suojellaan ihmisarvoa, joka on kaikkien alojen keskeinen ihmisoikeuksia koskeva tekijä; jättää komission päätettäväksi, olisiko kyseessä oltava toimi, joka kuuluu kolmannen pilarin alaan ja jossa viitataan yhteisön toimeen rikosasioissa tehtävään oikeudelliseen ja poliisiyhteistyöhön liittyvien aloitteiden mukaisesti;

¹ Ks. erityisesti kohdat:

11 - kaikkien EU:n lainsäädännöllisten ja strategisten aloitteiden vaikutusten arviointi käyttäen mallina komission 27. huhtikuuta 2005 hyväksymää vaikutusten arvioinnin lähestymistapaa;

13 - jäsenvaltioiden ylimpien tuomioistuinten välisen vuoropuhelun ja yhteistyön edistäminen;

16, 18 ja 19: jäsenvaltioissa direktiivin 2000/43/EY nojalla perustettujen perusoikeustoimielinten ja tasa-arvokomiteoiden tukeminen tietojen keruun osalta;

17: pysyvän foorumin perustaminen kansallisten parlamenttien kanssa perusoikeuksista käytävää keskustelua varten ja EU:n kehittäminen vapautteen, turvallisuuden ja oikeuteen perustuvaksi alueeksi;

23: tutkimuksen rahoittaminen sellaisista ulkoisista tekijöistä, jotka voisivat vaikuttaa EU:n ihmisoikeuspolitiikkaan sekä Euroopan perusoikeusviraston mahdollisesta neuvoa-antavasta roolista;

24 ja 25: hyvin organisoitu toiminnallinen yhteistyö Euroopan neuvoston kanssa ja sen yhteisvaikutus;

49: EU:n toimielinten tiedotus- ja viestintästrategia perusoikeuksiin vaikuttavien EU:n toimintalinjojen osalta;

26, 27, 28, 32, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 50: mahdolliset viittaukset tulevan viraston tehtäviin ja toimivaltaan;

29, 30, 34, 35, 36, 38: tulevan viraston hallintoelimet ja organisaation rakenne;

34. katsoo, että viraston olisi toimittava kattojärjestönä, jonka toimialana ovat kaikki ihmisoikeuskysymykset, jotta vältetään se, että eri rakenteet tekevät samaa työtä;
35. katsoo, että virastolla pitäisi olla monikerroksinen rakenne ("verkostojen verkosto"), ja sen pitäisi olla erityinen elin, jolla on monialaisia toimivaltuuksia ja jossa kunkin kerroksen on oltava tärkeä ja kehitettävä osaltaan unionin perusoikeuskulttuuria; katsoo, että viraston pitäisi kerätä kaikkea tarvittavaa tietoa, analyyseja ja kokemuksia Euroopan ja kansallisen tason toimielimiltä, kansallisilta parlamenteilta, hallituksilta ja ihmisoikeusjärjestöiltä, korkeimmilta oikeusasteilta, kansalaisjärjestöiltä ja olemassa olevilta verkostoilta, kuten perusoikeuksia käsittelevien riippumattomien asiantuntijoiden verkostolta ja erityisesti Euroopan rasismien ja muukalaisvihan seurantakeskukselta ja sen RAXEN-verkostolta;
36. katsoo, että nykyisten Euroopan ja kansallisen tason ihmisoikeustoimielinten olisi oltava osa "verkostojen verkostoa", sillä virastohan on väline EU:n ihmisoikeuspolitiikan laadun ja johdonmukaisuuden varmistamiseen; tätä varten olisi perustettava kartta Euroopan tason ja kansallisen tason toimielimistä ja toimintaverkostoista;
37. katsoo, että kyseiset puitteet tarjoavat mahdollisuuden luoda tehokkaan verkoston, johon yhdistetään olemassa olevat elimet, välineet ja menettelyt ihmisoikeusviraston perustamisen kautta;
38. katsoo, että ennen uusien perusoikeuksia puolustavien virastojen perustamista on tutkittava jo olemassa olevien virastojen vahvistamista ja niiden mahdollista yhdistämistä niiden toiminnan tehostamiseksi; vaatii tämän vuoksi, että tulevan tasa-arvoinstituutin pitäisi olla kiinteä osa ihmisoikeusvirastoa, jota pidetään "verkostojen verkostona", mutta että sen pitäisi toimia kuitenkin omalla nimellään ja sijaita samassa paikassa, jotta voitaisiin noudattaa järkevää, kustannustehokasta ja johdonmukaista linjaa perustettaessa perusoikeuksia käsitteleviä uusia elimiä;
39. ehdottaa, että viraston rakenteen olisi Euroopan rasismien ja muukalaisvihan seurantakeskuksen toimivaltuuksien täydentämiseksi perustuttava perusoikeuskirjaan sisältyviin aihepiireihin, kuten ilmaisunvapauden, kokoontumisvapauden, yhdistymisvapauden, ajatuksenvapauden, oikeuteen osallistua yhtäläisin edellytyksin vaaleihin, oikeuteen saada koulutusta, oikeuteen nauttia vapaudesta, solidaarisuudesta ja sosiaali-oikeuksista, lasten oikeuksiin, sukupuolten tasa-arvoon, naisiin kohdistuvan väkivallan torjuntaan, ihmiskauppaan, kansalaisoikeuksiin ja oikeudenmukaisuuteen, turvapaikka-oikeuteen, romanikysymykseen, vähemmistöoikeuksiin sekä kulttuurien, uskontojen ja kielten kunnioittamiseen; katsoo, että silloin, kun on jo olemassa tietyn alan kattava koko unionin laajuinen elin, kyseisen erityisinstituutin olisi vastattava viraston kyseisen alan tehtävistä ja siitä olisi tultava kiinteä osa virastoa;
40. panee merkille, että etnisten ja kansallisten vähemmistöjen suojele laajentuneessa EU:ssa on suuri ongelma, jota ei saavuteta yksinomaan torjumalla muukalaisvihaa ja syrjintää, ja huomauttaa, että tätä monitahoista ongelmaa on käsiteltävä myös muista näkökulmista; katsoo, että etnisten ja kansallisten vähemmistöjen suojele tulisi olla yksi viraston erityistehtävistä;
41. vaatii, että tätä uutta välinettä perustettaessa kiinnitetään erityistä huomiota kolmeen keskeiseen tehtävään, jotka kyseinen toimielin joutuu täyttämään (perusoikeuksien

edistäminen, perusoikeuksien kunnioittamisen valvonta ja tietoisuuden levittäminen keskeisten toimijoiden eli jäsenvaltioiden, Euroopan unionin toimielinten ja kansalaisten keskuudessa), jotta vapautteen, turvallisuuden ja oikeuteen perustuvan yhteisen alueen strategiset tarpeet täytetään;

42. katsoo, että täyttääkseen kolme tehtäväänsä viraston olisi kerättävä tietoja verkostoistaan ja analysoitava niitä, ja sillä pitäisi olla valtuudet antaa lausuntoja ja suosituksia parlamentille, neuvostolle ja komissiolle;
43. katsoo, että tulevan viraston olisi osana perusoikeuksien edistämistä annettava aktiivista tukea ihmisoikeuspolitiikan päätöksenteolle kahdella tavalla: yksilöimällä ne alueet, joissa lainsäädännön parantamisesta olisi eniten hyötyä sekä tarkkailemalla nykyisen lainsäädännön täytäntöönpanoa ja sen valvontaa;
44. katsoo, että tulevan viraston olisi osana ihmisoikeuksien suojelua laadittava toimialaansa kuuluvien oikeuksien tilanteesta vuosittainen kertomus, jonka se toimittaa Euroopan parlamentille, neuvostolle ja komissiolle; katsoo lisäksi, että viraston, jolla ei ole oikeudellista toimivaltaa, olisi vastattava toiminnastaan suoraan ja ensisijaisesti Euroopan parlamentille, jonka perusteella Euroopan parlamentti voi tehdä johtopäätöksiä ja laatia suosituksia, ja lisäksi neuvostolle;
45. katsoo, että viraston seurannalla on lisäarvoa, sillä se tarjoaa monialaisen näkemyksen perusoikeuksien suojelusta ja edistämisestä, minkä vuoksi kaikki perusoikeuskirjaan ja perustuslain asiaa koskevaan ensimmäiseen osaan sisältyvät oikeudet olisi otettava mukaan; katsoo kuitenkin, että viraston vuosittaisella toimintaohjelmalla voi olla aihekohtainen painopiste;
46. korostaa, että kyse ei ole eräänlaisen ihmisoikeustuomioistuimen perustamisesta Euroopan unionille; toteaa, että yksittäisten ihmisoikeusrikkomusten käsittely on eri asia kuin sellaisen poliittisen järjestelmän tai sellaisten lainsäädäntövälineiden valvonta, jotka eivät välttämättä ole yleisesti tunnustettujen ihmisoikeusstandardien mukaisia;
47. katsoo, että virastolla pitäisi olla neuvoo-antava rooli koskien Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 6 ja 7 artiklan määräyksiä ja sen pitäisi tukea parlamentin ja neuvoston toimia ja käyttää verkostojensa tietoja ja asiantuntemusta;
48. vakuuttaa, että viraston on otettava sellaisia konkreettisia askelia, että Euroopan unionin väestö saisi parhaiten selville perusoikeutensa ja että se voisi luoda unioniin perusoikeuskulttuurin, jota puolestaan voitaisiin menestyksekkäästi edistää unionin rajojen ulkopuolella yhtenä sen perusarvoista;
49. katsoo, että tehostettu tiedotus- ja viestintästrategia on välttämätön, jos halutaan saavuttaa ihmisoikeuksien parantamisen tavoitteet ja lisätä tietoisuutta ihmisoikeusasioista (ihmisoikeuksien kunnioittamisen kulttuuri); uskoo, että tavoitteiden saavuttaminen saattaisi helpottua, jos unionin jäsenvaltioiden koulujen opetussuunnitelmiin sisällytettäisiin oppiaine, jossa käsiteltäisiin kansainvälisen yhteisön tunnustamia perusoikeuksia ja ihmisoikeuksia;

50. katsoo, että näiden konkreettisten askelten olisi sisällettävä viraston järjestämää koulutusta ihmisoikeuksien parissa Euroopassa toimiville, sekä kansalaisyhteiskunnan että ammattimaisten elinten edustajille;
51. kehottaa puhemiestä välittämään tämän päätöslauselman Eurooppa-neuvostolle, neuvostolle, komissiolle, jäsenvaltioiden hallituksille ja parlamenteille, kansallisille ihmisoikeuselimille, Euroopan neuvostolle, ETYJ:lle ja YK:lle.

PERUSTELUT

EU:n konteksti

1. Jos halutaan ymmärtää, mitä perusoikeuksien suojele Euroopan unionissa pitää nykyisin sisällään, on tarpeen ensin päättää, suhtaudutaanko asiaa käsittelevään tulevaan virastoon prosessin päämääränä vai välineenä. Vaikka Euroopan komission tiedonanto tässä suhteessa mainitseekin täsmällisesti päämääräksi perusoikeusviraston perustamisen, Euroopan parlamentin olisi keskityttävä analysoimaan perustuslain ratifioinnin jälkeistä tilannetta ja kiinnitettävä erityisesti huomiota perusoikeuksien suojeleluun ja edistämiseen. Koska tämä "uusi oikeusjärjestys" saattaa keskittää Euroopan unionin toiminnan toisaalle, on oleellisen tärkeää tutkia ponnekkaasti mitä seurauksia on tällä ilmeisellä siirtymällä taloudellisesta unionista poliittiseksi yhteisöksi. Perusoikeuksien edistäminen edellyttää rakenteellista lähestymistapaa tässä uudessa tilanteessa; vielä ei ole ilmaistu selkeää poliittista tahtoa asian johdosta. Tähän tehtävään ryhtyyne luultavimmin komissio ja sen perusoikeuksia, syrjinnän torjuntaa ja yhtäläisiä mahdollisuuksia käsittelevä komissaariryhmä puheenjohtaja Barroson johdolla. Tästä huolimatta on erittäin tärkeää, että Eurooppa-neuvosto valmistele asiaa koskevat suuntaviivat.
2. Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 6 artiklan 1 kohdan¹ mukaisesti perusoikeudet ovat olleet Euroopan unionin perustana 1. toukokuuta 1999 lähtien. Ongelmana on ollut näitä oikeuksia koskevan selkeän kuvauksen puuttuminen voimassa olevista sopimuksista, sillä niissä viitataan vain Euroopan ihmisoikeussopimukseen ja jäsenvaltioiden yhteisiin perustuslaillisiin perinteisiin. Näiden oikeuksien "näkyvyyden" lisääminen oli yksi Eurooppa-neuvoston antamista ohjeista perusoikeuskirjaa laatineelle valmistelukunnalle. Perustuslakiluonnoksen HVK:lle jättänyt toinen valmistelukunta pyrki tekemään kyseisestä perusoikeuskirjasta sitovan. Nyt tämä tavoite on saavutettu ja vaikka tavoitteena olikin tehdä jo Euroopan unionin säännöstöön jo kuuluvista tavoitteista näkyvämpiä, tällainen avoimuus on tärkeä askel eteenpäin unionin ja sen kansalaisten, EU:n tuomioistuinten ja lainsäädännön, EU:n ja sen jäsenvaltioiden sekä EU:n ja Euroopan neuvoston välisissä suhteissa.
3. Amsterdamin sopimuksessa vapautteen, turvallisuuteen ja oikeuteen perustuvan alueen luominen määriteltiin Euroopan unionin tavoitteeksi. Tampereen Eurooppa-neuvostossa tämä tavoite asetettiin etusijalle poliittisella esityslistalla. Uusissa rahoitusnäkymissä tämä keskeinen poliittinen tavoite on myös näkyvillä. Tavoitteen saavuttamiseksi on varmistettava tasapaino kehittämällä kaikkia kolmea osa-aluetta samanaikaisesti. Jäsenvaltioiden keskinäisessä luottamuksessa on edelleen toivomisen varaa. Perusoikeuksien suojele ja edistäminen on ennen kaikkea ennakkoehto vapautteen, turvallisuuteen ja oikeuteen perustuvan alueen luomiselle.

¹ Sellaisena kuin se on muutettuna Amsterdamin sopimuksessa, jossa kodifioitiin EY:n tuomioistuimen päätökset asioissa C-29/69 « Stauder » (12. marraskuuta 1969) kok.419), C-11/70 "Internationale Handelsgesellschaft", kok. 1125, C-4/73 "Nold" (14. toukokuuta 1974), kok. 491, C-44/79 "Hauer" kok.3727 ja C-5/88 "Wachhauf" (13. heinäkuuta 1989).

4. Haagin ohjelmassa pidettiin myönteisinä Tampereen Eurooppa-neuvoston tavoitteiden saavuttamisessa saatuja tuloksia: yhteisen turvapaikka- ja maahanmuuttopolitiikan perusteiden luomista, rajavartiolaiton harmonisoinnin valmistelua, poliisiyhteistyön tehostamista, oikeudellisen yhteistyön perustan luomista. Unionin politiikan ulkoisten ja sisäisten ulottuvuuksien koordinoinnissa ja yhteensovittamisessa on silti vielä tehtävää. Voimassa olevissa perussopimuksissa säädetään tämän alan toimien oikeusperustasta, ja ne ovat edelleen oikeudellinen velvoite, vaikka perustuslakia ei ratifioitaisikaan.
5. Vaikka perusoikeuskirja ei vielä olekaan oikeudellisesti sitova, sillä on vahvaa poliittista painoarvoa. Perusoikeuskirjan sisällyttäminen perustuslakiin ja Euroopan ihmisoikeussopimuksen tuleva liittäminen aiheuttavat unionille oikeudellisen velvoitteen varmistaa, että perusoikeuksia edistetään aktiivisesti kaikilla politiikan aloilla.

Kansallisten toimielinten rooli

6. Kansallisten ihmisoikeustoimielinten vahvistaminen ja integroiminen "verkostojen verkostoksi" antaa aihetta suunnitella virastoa, joka olisi poliittinen väline EU:n ihmisoikeuspolitiikan laadun ja yhdenmukaisuuden varmistamiseksi.
7. Lähes kaikkiin jäsenvaltioihin YK:n kannustuksella perustetut kansalliset ihmisoikeustoimielimet voidaan jakaa kolmeen ryhmään: ihmisoikeuskomiteat, oikeusasiamiehet ja erityisryhmien oikeuksia suojelevat erityistoimielimet. Yksi niiden tehtävistä on tarkastella uudelleen hallitusten ihmisoikeuspolitiikkaa puutteiden ehkäisemiseksi ja parannusten ehdottamiseksi, sillä ongelmien estäminen on paljon helpompaa kuin niiden havaitseminen ja korjaaminen. Kansallisten toimielinten osuus ihmisoikeuskysymysten esillä pitämisessä on myös huomattava. Hallinnollisten epäkohtien yksilöiminen ja korjaaminen kuuluvat myös niiden velvollisuuksiin, samoin kun lainsäädäntö- ja toimeenpanovallan käyttäjien neuvonantajana oleminen. Kyseessä on selkeästi täydentävä rooli, ja nämä ihmisoikeuksien suojeluun ja edistämiseen keskittyvät kansalliset toimielimet eivät ole juridisia eivätkä lainsäädännöllisiä; niiden toimivaltuudet ovat neuvoa-antavia. Niiden mielestä viraston perustaminen on erinomainen mahdollisuus tukkia nykyisessä EU:n ihmisoikeuksien suojelua koskevassa järjestelmässä olevia aukkoja.
8. On toivottavaa, että näiden elinten ja viraston välille perustetaan virallisempi yhteys. Tässä prosessissa on oleellisen tärkeää harmonisoida kansalliset arviointimenettelyt. Yksittäisissä jäsenvaltioissa sekä edistystä että taantumista on yhtä lailla mitattava nykyisillä ihmisoikeusnormeilla. Viraston toiminnan tulosten laadun suhteen ei saa tehdä kompromisseja.
9. Viraston olisi kehitettävä mekanismeja, jotka auttavat jäsenvaltioita edistymään ihmisoikeuksia ja perusoikeuksia koskevien kansallisten toimintastandardien kehittämisessä Pariisin periaatteiden pohjalta.¹

¹ Vuonna 1991 Pariisissa järjestettiin YK:n aloitteesta kansallisten toimielinten edustajien tapaaminen, jossa kehitettiin yksityiskohtaiset periaatteet kansallisille elimille. Näitä periaatteita kutsutaan nykyisin Pariisin periaatteiksi. Sitten ne hyväksyttiin YK:n ihmisoikeuskomiteassa (*päätöslauselma 1992/54, annettu 3. maaliskuuta 1992*) ja YK:n yleiskokouksessa (*päätöslauselma 48/134, annettu 20. joulukuuta 1993, liite*) ja niistä on tullut kansallisten ihmisoikeuselinten perustamisen ja toiminnan perusta ja esikuva.

Yhteistyö kansainvälisten elinten kanssa

10. Kun mietitään tapoja parantaa EU:n kansainvälistä yhteistyötä tällä aralla alalla, avainsanoja ovat aloitteiden koordinointi ja synergioiden maksimointi. On tärkeää, että perusoikeuksien suojelun oikeusvarmuus ja oikeudellinen yhdenmukaisuus on varmistettu kaikkialla Euroopassa.
11. Euroopan unionilla ei ole varaa olla ottamatta huomioon Euroopan neuvoston saavutuksia ihmisoikeuksien suojelun ja edistämisen alalla, jossa EU:lla ei ole tarvittavaa oikeusperustaa (kansallisten vähemmistöjen suojelu on yksi parhaita esimerkkejä näistä aloista). Emme kuitenkaan voi sallia sellaisten normien asettamista, jotka epäjohtonmukaisuudellaan aiheuttavat sekaannusta tuhoten perusnormien uskottavuutta.
12. Tietojen vaihto ei riitä takaamaan perusteellista yhteistyötä viraston ja Euroopan neuvoston välillä. Onkin äärimmäisen tärkeää miettiä yhteistyön toiminnallista mallia, jossa näiden elinten välille perustetaan rakenteellinen yhteys.
13. Ihmisoikeuksien alalla toimii Euroopan neuvoston lisäksi useita muitakin järjestöjä, kuten Euroopan turvallisuus- ja yhteistyöjärjestö (ETYJ) ja Yhdistyneiden kansakuntien erikoisvirastot. Viraston toimivaltuuksia selvitettäessä olisi viitattava näihin organisaatioihin, ja myös kansalaisyhteiskunnan suuntaan olisi kehitettävä toimiva ja rakenteellinen linkki. Viraston olisi oltava risteysasema, mikä helpottaisi eri asianosaisten tahojen välisiä kontakteja synergioiden luomiseksi.

Perusoikeusvirasto

14. Jos edellä mainittu yleinen konteksti otetaan pohjaksi, tulevasta perusoikeusvirastosta voidaan keskustella hetkisen verran. Koska strategiassa on kolme tavoitetta, tällä yhteisön uuden välineellä olisi oltava kolme pääasiallista tehtävää:
 - a. perusoikeuksien suojelu
 - b. perusoikeuksien edistäminen
 - c. tietoisuuden levittäminen toimijoiden (EU:n toimielimet ja kansalaiset) keskuudessa.
15. Virastoa voidaan parhaiten kuvata "verkostojen verkostoksi", erillisvirastoksi, jolla on monialaisia toimivaltuuksia ja joka käyttää erilaisia välineitä ja kaikkea eri tasoilta kerättyä asiaankuuluvaa tietoa ihmisoikeuksien ja perusoikeuksien suojelusta. Viraston tehtävä on toimia kaiken tämän tiedon keskittymänä.
16. Virastolla pitäisi olla valtuudet antaa neuvoja, lausuntoja ja suosituksia sekä levittää tietoisuutta komissiolle, neuvostolle ja parlamentille annettavan objektiivisen ja riittävän tiedon avulla kaikkia kolmea toimielintä tukien. On oleellisen tärkeää, että tämä elin säilyy riippumattomana ja vapaana eri osapuolten vaikutusvallasta ja toimii todella autonomisesti (johon sisältyy riippumattomuuden, vastuun ja auktoriteetin kaltaisia käsitteitä). Riippumattomuuden takaamiseksi tarvitaan kaksi eri asiaa: viraston talousarvion on oltava riittävä sen kunnianhimoisten toimivaltuuksien toteuttamiseen, ja sen johtokunnassa on oltava korkean tason edustus jäsenvaltioista ja EU:n toimielimistä. Nämä kaksi elementtiä antavat virastolle uskottavuutta alusta lähtien ja antavat sille

riittävästi auktoriteettia, jotta virasto olisi käyttökelpoinen eikä pelkkää rahan haaskausta. Talousarvio ja henkilöstö on mukautettava tehtäviin.

17. Jos pohditaan, mitä oikeuksia sitten on suojeltava, on äärimmäisen tärkeää, että kaikki peruskirjaan ja sisältyvät oikeudet ja perustuslain ensimmäiseen osaan sisältyvät asiaa koskevat määräykset ovat mukana, mutta niiden kesken voidaan asettaa prioriteetteja. Prioriteettien asettamisessa on tärkeää sallia hieman joustoa: ei olisi järkevää asettaa niitä heti alussa, sillä aihepiirin luonne saattaa joskus edellyttää keskittymistä toisaalle. Tämä voidaan tehdä viraston toimintaohjelman järjestämisen tasolla vaikkapa vuosittain, ja priorisointi voidaan tehdä sekä aihekohtaisesti että maantieteellisin perustein. Jälkimmäisessä pitäisi keskittyä ennen muuta EU:n jäsenvaltioihin, mutta myös jäseneksi liittyviin valtioihin liittymissopimuksen allekirjoituksen jälkeen. Virastolle saatettaisiin antaa valtuudet tietoisuuden levittämiseen Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 7 artiklaa koskevista tilanteista, koska tarvittava asiantuntemus on jo paikalla.
18. Euroopan rasismien ja muukalaisvihan seurantakeskusta ja sen RAXEN-verkosto¹ olisi käytettävä rasismien ja muukalaisvihan torjuntaan, joka on yksi viraston huolenaiheista. Muita polttopistealueita on kuitenkin harkittava.
19. Kansallisten vähemmistöjen suojelu EU:n laajentumisen yhteydessä tulee olemaan merkittävä kysymys, eikä vähemmistöjen asemaa voida edistää pelkästään torjumalla muukalaisvihaa. Mutkikasta ongelmaa on käsiteltävä eri puolilta, ja siksi virastossa olisi oltava erillinen osa, joka keskittyisi kansallisten vähemmistöjen ongelmaan tällä alalla toimivien Euroopan tason ja kansallisten toimielinten (kuten Euroopan vähemmistökysymysten keskus tai Comir-verkosto) saamien kokemusten perusteella.
20. Perusoikeusvirasto ja sitä koskeva EU:n politiikka tulee olemaan EU:n oikeusjärjestyksen keskeinen osa, eikä sen perustaminen voi olla pelkkä poliittinen julkilausuma.
21. Nykyisen lainsäädännön täytäntöönpanon ottaminen huomioon ja tasapainon löytäminen yksilönvapauden ja kollektiivisen turvallisuuden välille on erittäin hankalaa. Siksi viraston pitäisi toimia Euroopan tason keskuksena perusoikeuksien paremman suojelun varmistamiseksi, ja tässä prosessissa on käytettävä hyväksi kaikkia saatuja kokemuksia. Tavoitteena on asettaa perusoikeudet EU:n kaiken politiikan ja toimien keskipisteeseen siten, että Eurooppaan viitattaisiin perusoikeuksien symbolina.

¹ Euroopan rasismien ja muukalaisvihan seurantakeskus perusti vuonna 2000 rasismia ja muukalaisvihaa käsittelevän RAXEN-verkoston.

26.4.2005

ULKOASIAINVALIOKUNNAN LAUSUNTO

kansalaisvapauksien sekä oikeus- ja sisäasioiden valiokunnalle

perusoikeuksien edistämisestä ja suojelusta: kansallisten ja yhteisön toimielinten rooli,
perusoikeusvirasto mukaan lukien
2005/2007(INI)

Valmistelija: Baroness Nicholson of Winterbourne

EHDOTUKSET

Ulkoasiainvaliokunta pyytää asiasta vastaavaa kansalaisvapauksien sekä oikeus- ja sisäasioiden valiokuntaa sisällyttämään seuraavat ehdotukset päätöslauselmaesitykseen, jonka se myöhemmin hyväksyy:

1. antaa täyden tukensa 13. joulukuuta 2003 kokoontuneen Eurooppa-neuvoston päätelmille, joiden mukaan komissiota olisi pyydettyä esittämään Euroopan unionin ihmisoikeusviraston perustamista koskevia konkreettisia ehdotuksia;
2. viittaa ulkoasiainvaliokunnan 30. maaliskuuta 2005 hyväksymään päätöslauselmaesitykseen vuosittaisesta ihmisoikeusraportista 2004 sekä Euroopan unionin ihmisoikeuspolitiikasta;
3. muistuttaa, että toisaalta perusoikeuksien edistämisen ja suojelun sekä toisaalta demokratian ja oikeusvaltion olemassaolon välillä on erottamaton yhteys;
4. kehottaa komissiota ehdottamaan, että EU:n ihmisoikeusviraston piiriin olisi otettava Euroopan unionin jäsenvaltioiden lisäksi myös kaikki ehdokasvaltiot;
5. muistuttaa komissiolle, että aikana, jolloin kansalaiset ovat perustellusti huolissaan Euroopan unionin perustana olevan arvoyhteisön ehdotetusta laajentamisesta, kyseisten valtioiden jättäminen EU:n ihmisoikeusviraston toimivallan ja myös demokratisoitumisprosessin ulkopuolelle olisi käsittämätöntä, kun lisäksi otetaan huomioon EU:n esittämät lausunnot demokratian ja ihmisoikeuksien tärkeydestä yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan yhteydessä;

6. katsoo, että viraston olisi kerättävä tietoja, valvottava ja arvioitava ihmisoikeustilannetta sekä annettava arviointien perusteella palautetta asianmukaisin EU:ta tai tarvittaessa jäsenvaltioita koskevin suosituksin;
7. korostaa erityisesti sitä, että viraston on välitettävä tietoja parlamentille säännöllisesti;
8. vaatii varmistamaan EU:n ihmisoikeusvirastolle asianmukaiset taloudelliset ja henkilöstöresurssit ja katsoo, EU:n ihmisoikeusviraston ja muiden alalla toimivien virastojen ja järjestöjen (esimerkiksi Etyjin, YK:n ja etenkin Euroopan neuvoston) sekä kansalaisyhteiskunnan välille olisi luotava selkeä yhdysside ja läheiset työsuhteet; korostaa, että on yritettävä estää kyseisten virastojen, järjestöjen ja muiden asiantuntijaverkostojen tehtävien päällekkäisyys, jotta saadaan aikaan aitoa lisäarvoa EU:ssa;
9. kehottaa komissiota tekemään tähän virastoon liittyvän asemansa yhteydessä perinpohjaisen tutkimuksen sellaisen vastaavan rakenteen tarpeesta (komissiossa tai sen ulkopuolella), joka hankkisi relevanttia tietoa ihmisoikeus- ja demokratiakysymyksistä maissa, jotka eivät kuulu viraston toimivaltaan, ja kehottaa esittämään tutkimuksen parlamentille.

ASIAN KÄSITTELY

Otsikko	Perusoikeuksien edistäminen ja suojele: kansallisten ja yhteisön toimielinten rooli, perusoikeusvirasto mukaan lukien		
Menettelynumero	2005/2007(INI)]		
Asiasta vastaava valiokunta	LIBE		
Valiokunnat, joilta on pyydetty lausunto Ilmoitettu istunnossa (pvä)	AFET 24.2.2005		
Valmistelija Nimitetty (pvä)	Baroness Nicholson of Winterbourne 1.2.2005		
Valiokuntakäsittely	31.3.2005	9.4.2005	26.4.2005
Ehdotukset hyväksytyt (pvä)	26.4.2005		
Lopullisen äänestyksen tulos	puolesta:	48	
	vastaan:	6	
	tyhjää:	2	
Lopullisessa äänestyksessä läsnä olleet jäsenet	Angelika Beer, Bastiaan Belder, Monika Beňová, André Brie, Elmar Brok, Philip Claeys, Simon Coveney, Giorgos Dimitrakopoulos, Anna Elzbieta Fotyga, Jas Gawronski, Maciej Marian Giertych, Alfred Gomolka, Anna Ibrisagic, Toomas Hendrik Ilves, Ioannis Kasoulides, Bogdan Klich, Joost Lagendijk, Vytautas Landsbergis, Armin Laschet, Cecilia Malmström, Emilio Menéndez del Valle, Francisco José Millán Mon, Annemie Neyts-Uyttebroeck, Vural Öger, Cem Özdemir, Justas Vincas Paleckis, Tobias Pflüger, João de Deus Pinheiro, Mirosław Mariusz Piotrowski, Paweł Bartłomiej Piskorski, Michel Rocard, Raúl Romeva i Rueda, Libor Rouček, José Ignacio Salafranca Sánchez-Neyra, Jacek Emil Saryusz-Wolski, György Schöpflin, Gitte Seeberg, Ursula Stenzel, István Szent-Iványi, Konrad Szymański, Charles Tannock, Ari Vatanen, Jan Marinus Wiersma, Karl von Wogau, Josef Zieleniec		
Lopullisessa äänestyksessä läsnä olleet varajäsenet	Laima Liucija Andrikienė, Alexandra Dobolyi, Árpád Duka-Zólyomi, Michael Gahler, Georg Jarzembowski, Jaromír Kohlíček, Alexander Lambsdorff, Erik Meijer, Pasqualina Napoletano, Janusz Onyszkiewicz, Aloyzas Sakalas		
Lopullisessa äänestyksessä läsnä olleet sijaiset (178 art. 2 kohta)			

21.4.2005

KULTTUURI- JA KOULUTUSVALIOKUNNAN LAUSUNTO

kansalaisvapauksien sekä oikeus- ja sisäasioiden valiokunnalle

perusoikeuksien edistämisestä ja suojelusta: kansallisten ja yhteisön toimielinten rooli, perusoikeusvirasto mukaan lukien 2005/2007(INI)

Valmistelija: Manolis Mavrommatis

EHDOTUKSET

Kulttuuri- ja koulutusvaliokunta pyytää asiasta vastaavaa kansalaisvapauksien sekä oikeus- ja sisäasioiden valiokuntaa sisällyttämään seuraavat ehdotukset päätöslauselmaesitykseensä:

Perusoikeusvirasto

1. uskoo, että tavoitteiksi asetetut perusoikeuksien edistäminen ja tietoisuuden lisääminen perusoikeuksiin liittyvistä asioista (perusoikeuksia kunnioittavan kulttuurin luominen) edellyttävät tehokkaampaa tiedotus- ja viestintästrategiaa; katsoo, että jäsenvaltioiden koulutusohjelmiin sisällytettävä, kansainvälisen yhteisön tunnustamia perusoikeuksia ja ihmisoikeuksia käsittelevä oppiaine voisi helpottaa näiden tavoitteiden saavuttamista;
2. katsoo, että ehdotetun viraston rakenteen tulisi kuvastaa sille asetettuja tavoitteita ja perusoikeuskirjan rakennetta; uskoo, että viraston tietyille yksiköille olisi annettava tehtäväksi valvoa, että perusoikeuskirjaa noudatetaan koulutuksen (14 artikla), kulttuurisen, uskonnollisen ja kielellisen monimuotoisuuden kunnioittamisen (22 artikla) sekä tiedotusvälineiden (11 artikla) osalta;
3. katsoo, että viraston ja muiden kansainvälisten järjestöjen, etenkin Euroopan neuvoston, välinen yhteistyö ei saisi rajoittua tiedonvaihtoon, vaan se olisi institutionalisoitava; katsoo, että viraston tehokkaan toiminnan kannalta on välttämätöntä, että kaikki jäsenvaltiot ratifioivat Euroopan neuvoston olennaiset asiakirjat;

Euroopan neuvoston asiakirjojen allekirjoittaminen ja ratifiointi

4. on tyytyväinen siihen, että Euroopan neuvoston eurooppalainen yleissopimus rajat ylittävistä televisiolähetyksistä ja siihen tehty tarkistuspöytäkirja tulivat voimaan Tšekin tasavallassa maaliskuussa 2004; panee merkille, että yleissopimus ja pöytäkirja ovat nyt voimassa kaikissa kymmenessä Euroopan unioniin toukokuussa 2004 liittyneessä jäsenvaltiossa; kehottaa Belgiaa, Irlantia ja Tanskaa allekirjoittamaan ja ratifioimaan sopimuksen ja pöytäkirjan; kehottaa Kreikkaa, Luxemburgia ja Ruotsia ratifioimaan nämä asiakirjat;
5. muistuttaa 20. marraskuuta 2002 ja 22. huhtikuuta 2004 antamistaan tiedotusvälineiden keskittymistä koskevista päätöslauselmista; ilmaisee huolensa siitä, että tiedotusvälineiden vapaus ja moniarvoisuus voivat vaarantua, kun tiedotusvälineiden omistajuus keskittyy;
6. kehottaa Ranskaa allekirjoittamaan Euroopan neuvoston kansallisten vähemmistöjen suojelua koskevan puiteyleissopimuksen; kehottaa myös Belgiaa, Kreikkaa, Latviaa, Luxemburgia ja Alankomaita ratifioimaan kyseisen puiteyleissopimuksen ottaen huomioon eri yhteisöjen kanssa tällä hetkellä käytävän vuoropuhelun sekä tarpeen edistää yleistä tietoisuutta puiteyleissopimuksen vähemmistöjen etua koskevien säännösten tehokkaasta täytäntöönpanosta;
7. kehottaa Belgiaa, Viroa, Kreikkaa, Irlantia, Latviaa, Liettuaa ja Portugalia allekirjoittamaan alueellisia kieliä ja vähemmistökieliä koskevan eurooppalaisen peruskirjan; kehottaa myös Tšekin tasavaltaa, Ranskaa, Italiaa, Luxemburgia, Maltaa ja Puolaa ratifioimaan peruskirjan ottaen huomioon eri yhteisöjen kanssa tällä hetkellä käytävän vuoropuhelun sekä tarpeen edistää yleistä tietoisuutta peruskirjan alueellisten kielten ja vähemmistökielten etua koskevien säännösten tehokkaasta täytäntöönpanosta;

Koulutus

8. kehottaa jäsenvaltioita tekemään kaikkensa varmistaakseen pakolaisten, turvapaikan hakijoiden ja maahanmuuttajien lasten tehokkaan integroimisen koulutusjärjestelmiin;
9. ilmaisee huolestumisensa siitä, että puutteellisten opetustilojen ja käytännön tuen vuoksi mahdolliset vammaisopiskelijat eivät usein pysty osallistumaan pakollisen koulutuksen jälkeiseen opetukseen ja korkea-asteen koulutukseen; katsoo, että tämä tilanne on perusoikeuskirjan 14 artiklan 1 kohdassa määriteltyjen vapauksien vastaista; kehottaa jäsenvaltioita käsittelemään tätä ongelmaa;
10. kehottaa jäsenvaltioita jatkamaan ponnisteluitaan romani- ja sintivähemmistöjen tilanteen parantamiseksi vastustamalla työpaikan ja asunnon saannissa esiintyvää syrjintää ja ottamalla huomioon romani- ja sintilasten erityiset koulutusvaatimukset;

ASIAN KÄSITTELY

Otsikko	Perusoikeuksien edistäminen ja suojele: kansallisten ja yhteisön toimielinten rooli, perusoikeusvirasto mukaan lukien
Viiteasiakirjat	2005/2007(INI)
Asiasta vastaava valiokunta	LIBE
Valiokunnat, joilta on pyydetty lausunto Ilmoitettu istunnossa (pvä)	CULT 24.2.2005
Tehostettu yhteistyö	ei
Valmistelija Nimitetty (pvä)	Manolis Mavrommatis 25.11.2004
Valiokuntakäsittely	14.3.2005 21.4.2005
Tarkistukset hyväksytyt (pvä)	21.4.2005
Lopullisen äänestyksen tulos	puolesta: 31 vastaan: 0 tyhjiä: 1
Lopullisessa äänestyksessä läsnä olleet jäsenet	María Badía i Cutchet, Christopher Beazley, Giovanni Berlinguer, Guy Bono, Marie-Hélène Descamps, Jolanta Dičkutė, Věra Flasarová, Milan Gaľa, Claire Gibault, Vasco Graça Moura, Lissy Gröner, Luis Francisco Herrero-Tejedor, Ruth Hieronymi, Manolis Mavrommatis, Marianne Mikko, Zdzisław Zbigniew Podkański, Miguel Portas, Christa Prets, Karin Resetarits, Nikolaos Sifunakis, Helga Trüpel, Henri Weber, Thomas Wise, Tomáš Zatloukal
Lopullisessa äänestyksessä läsnä olleet varajäsenet	Ivo Belet, Michael Cramer, András Gyürk, Małgorzata Handzlik, Gyula Hegyi, Ignasi Guardans Cambó, Nina Škottová, Witold Tomczak
Lopullisessa äänestyksessä läsnä olleet sijaiset (178 art. 2 kohta)	

20.4.2005

PERUSSOPIMUS-, TYÖJÄRJESTYS- JA TOIMIELINASIOIDEN VALIOKUNNAN LAUSUNTO

kansalaisvapauksien sekä oikeus- ja sisäasioiden valiokunnalle

perusoikeuksien edistämisestä ja suojaamisesta: kansallisten ja yhteisön toimielinten rooli,
perusoikeuksien virasto mukaan lukien
(2005/2007(INI))

Valmistelija: Ignasi Guardans Cambó

EHDOTUKSET

Perussopimus-, työjärjestys- ja toimielinasioden valiokunta pyytää asiasta vastaavaa kansalaisvapauksien sekä oikeus- ja sisäasioiden valiokuntaa sisällyttämään seuraavat ehdotukset päätöslauselmaesitykseen, jonka se myöhemmin hyväksyy:

- ottaa huomioon päätöslauselmansa komission tiedonannosta Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 7 artiklasta "Unionin perusarvojen kunnioittaminen ja edistäminen"¹,
- 1. uskoo, että olemassa olevat kansainväliset, Euroopan unionin ja kansalliset välineet tarjoavat riittäviä keinoja perusoikeuksien suojelemiseen Euroopan unionissa, ja tunnustaa sen seikan, että komissio tutkii jo nyt osana normaalia päätöksentekoprosessia, ovatko kaikki lainsäädäntöehdotukset ja välineluonnokset perusoikeuskirjan mukaisia; huomauttaa kuitenkin, että jakamalla taitotietoa ja kokemuksia laajemmin olisi mahdollista parantaa normeja yleisesti EU:ssa;
- 2. näkee tässä mahdollisuuden verkostoida perusoikeusviraston avulla mielekkäästi olemassa olevia laitoksia, välineitä ja menettelyjä;
- 3. korostaa, että tällöin on kuitenkin ehdottomasti vältettävä päällekkäisyyttä nykyisten laitosten, välineiden ja menettelyjen kanssa samoin kuin perusoikeuksien suojelun ajatuksen ylenmääräistä byrokratisointia;
- 4. korostaa, että kyse ei ole valmistelevista toimista Euroopan unionin ihmisoikeustuomioistuimen tai vastaavan elimen perustamiseksi; ymmärtää, että

¹ Perussopimus-, työjärjestys- ja toimielinasioden valiokunnan mietintöön perustuva 20. huhtikuuta 2004 annettu Euroopan parlamentin päätöslauselma, P5_TA(2004)0309, esittelijä Johannes Voggenhuber.

yksittäisten ihmisoikeusrikkomusten parissa toimiminen eroaa täysin sellaisen poliittisen järjestelmän tai sen lainsäädäntövälineiden tarkkailusta, joka ei ehkä ole täysin yleisesti tunnustettujen ihmisoikeusnormien mukainen.

ASIAN KÄSITTELY

Otsikko	Perusoikeuksien edistäminen ja suojaaminen: kansallisten ja yhteisön toimielinten rooli, perusoikeuksien virasto mukaan lukien
Menettelynumero	2005/2007(INI)
Asiasta vastaava valiokunta	LIBE
Valiokunnat, joilta on pyydetty lausunto Ilmoitettu istunnossa (pvä)	AFCO 24.2.2005
Tehostettu yhteistyö	
Valmistelija Nimitetty (pvä)	Ignasi Guardans Cambó 20.1.2005
Valiokuntakäsittely	14.3.2005 20.4.2005
Ehdotukset hyväksytyt (pvä)	20.4.2005
Lopullisen äänestyksen tulos	puolesta: 11 vastaan: 7 tyhjää: 0
Lopullisessa äänestyksessä läsnä olleet jäsenet	Richard Corbett, Panayiotis Demetriou, Andrew Duff, Maria da Assunção Esteves, Bronisław Geremek, Ignasi Guardans Cambó, Jo Leinen, Íñigo Méndez de Vigo, Borut Pahor, Rihards Pīks, Marie-Line Reynaud, Alexander Stubb, Johannes Voggenhuber
Lopullisessa äänestyksessä läsnä olleet varajäsenet	Pervenche Berès, Mogens N.J. Camre, Antoine Duquesne, Ashley Mote, Georgios Papastamkos, Jacek Protasiewicz, Reinhard Rack, György Schöpflin, Jacques Toubon
Lopullisessa äänestyksessä läsnä olleet sijaiset (178 art. 2 kohta)	

ASIAN KÄSITTELY

Otsikko	Perusoikeuksien edistäminen ja suojele: kansallisten ja yhteisön toimielinten rooli, perusoikeusvirasto mukaan lukien			
Menettelynumero	2005/2007(INI)			
Työjärjestyksen artikla	45 art.			
Asiasta vastaava valiokunta Luvasta ilmoitettu istunnossa (pvä)	LIBE 24.2.2005			
Valiokunnat, joilta on pyydetty lausunto Ilmoitettu istunnossa (pvä)	AFCO 24.2.2005	CULT 24.2.2005	AFET 24.2.2005	DEVE 24.2.2005
Valiokunnat, jotka eivät antaneet lausuntoa Päätös tehty (pvä)	DEVE 16.3.2005			
Tehostettu yhteistyö Ilmoitettu istunnossa (pvä)				
Mietintöön sisältyvät päätöslauselmaesitykset				
Esittelijä(t) Nimitetty (pvä)	Kinga Gál 25.11.2004			
Alkuperäinen esittelijä				
Valiokuntakäsittely	1.2.2005	16.3.2005	30.3.2005	
Hyväksytty (pvä)	26.4.2005			
Lopullisen äänestyksen tulos	puolesta: 42		vastaan: 3	
	tyhjää: 1			
Lopullisessa äänestyksessä läsnä olleet jäsenet	Alexander Nuno Alvaro, Edit Bauer, Mario Borghezio, Mihael Brejc, Maria Carlshamre, Michael Cashman, Giusto Catania, Charlotte Cederschiöld, Fausto Correia, Rosa Díez González, Antoine Duquesne, Kinga Gál, Patrick Gaubert, Elly de Groen-Kouwenhoven, Livia Járóka, Ewa Klamt, Magda Kósáné Kovács, Barbara Kudrycka, Romano Maria La Russa, Henrik Lax, Edith Mastenbroek, Jaime Mayor Oreja, Claude Moraes, Martine Roure, Inger Segelström, Frank Vanhecke, Ioannis Varvitsiotis, Manfred Weber, Tatjana Ždanoka			
Lopullisessa äänestyksessä läsnä olleet varajäsenet	Panayiotis Demetriou, Camiel Eurlings, Jeanine Hennis-Plasschaert, Sophia in 't Veld, Sylvia-Yvonne Kaufmann, Jean Lambert, Antonio Masip Hidalgo, Javier Moreno Sánchez, Vincent Peillon, Herbert Reul, Marie-Line Reynaud, Antonio Tajani, Kyriacos Triantaphyllides, Rainer Wieland			
Lopullisessa äänestyksessä läsnä olleet sijaiset (178 art. 2 kohta)	María del Pilar Ayuso González, Véronique Mathieu, Manolis Mavrommatis			
Jätetty käsiteltäväksi (pvä) – A6	11.5.2005		A6-0144/2005	